

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: **L. Z.**, nar. X., bytom H., zast.: *JUDr. Z. H.*, so sídlom advokátskej kancelárie M., Ž., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Žilina**, so sídlom A. Kmeťa 17, Žilina, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutí** správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 09. septembra 2011 č. k. 22Sp/7/2011-65, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 09. septembra 2011 č. k. 22Sp/7/2011-65 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. k. ObPÚ 2011/00033/R z 03.02.2011 (príloha č. 48 priloženého administratívneho spisu) odporca ako prvostupňový správny orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/91 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 229/1991 Zb.“) a § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových

6. Podľa úplného výpisu z majetkovej podstaty č. X., v ktorej bola evidovaná PK parcela č. X. mal odporca preukázané, že nielen k zápisu vlastníctva prídelcu (A. Z.) A. tohto geometrického plánu nikdy nedošlo, ale súčasne neboli vykonané ani zmeny v ňom uvedené, tzn. nebolo vykonanie rozdelenie parcely aj na časť X./35, čím v ďalšom období dochádzalo k tomu, že parcela bola stále uvádzaná ako pozemok č. X. bez akéhokoľvek rozdelenia.

7. V roku 1947 došlo zo strany potomkov po pôvodných vlastníkoch J. R. A. spol. k uplatneniu reštitučného nároku v zmysle vtedy platného zákona č. 128/1946 Zb., ktorému Okresný súd v Žiline prostredníctvom svojho uznesenia sp. zn. Nc VII 212/47 vydaného dňa 23.11.1949 vyhovel. Odporca zdôraznil, že okresný súd zaviazal všetkých prídelcov, tzn. aj A. Z., aby za nehnuteľnosti namiesto ich vrátenia *in natura* zaplatili žiadateľom o reštitúciu vyrovnávaciu čiastku 470.000,- Kčs. Skutočnosť, či došlo k vyplateniu tejto sumy a zachovaniu vlastníctva prídelcov sa však odporcovi nepodarilo zistiť z dôvodu hore uvedenej absencie akýchkoľvek ďalších dokladov týkajúcich sa tohto konania.

8. Ďalej odporca konštatoval, že vo vzťahu k časti PKN parc. č. X. pridelenej A. Z. bolo v roku 1949 vedené konanie podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme, nakoľko podľa potvrdenia MNV v Nededzi č. 26.772-1/7-1949 zo dňa 18.09.1949 táto parcela podliehala výkupu v zmysle § 16 ods. 1 písm. g) citovaného zákona. Zo zápisnice zo dňa 12.02.1951 spísanej v uvedenom konaní na Národnom výbore v Nededzi vo veci zistenia pôdy podliehajúcej výkupu vyplynulo, že vo výkupovom konaní nie je možné pokračovať, pretože stále nebolo doriešené vyplatenie finančnej náhrady nápadníkom (nástupcom) po J. a R. R. určenej v súdnom uznesení sp. zn. Nc VII 212/47 zo dňa 23.11.1949. Túto skutočnosť má podľa odporcu dosvedčovať aj list JNV v Ž. č. IX-611-1951-Fs zo dňa 24.07.1951 s poznámkou o urgovaní vyjadrenia dňa 31.07.1952.

9. Nakoľko podľa odporcu ďalšie listinné dôkazy súvisiace s výkupom nehnuteľností zo strany žiadateľa predložené neboli, a ani správny orgán sa ich nepodarilo získať, s poukazom na § 10 ods. 2 a 3 zák. č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme konštatoval, že k prechodu vlastníckeho práva na štát podľa reštitučného titulu § 6 ods. 1 písm. b) zák. č. 229/1991 Zb., ktorý si uviedol žiadateľ, nedošlo.

10. Následne odporca riešil otázku možnosti vyvlastnenia pozemku, ako to tvrdil navrhovateľ. Ako podklad mu slúžila jediná zachovaná listina vyhotovená Ľudovým súdom v Žiline, a to uznesenie č. d. 359/1958 o povolení zápisu v pozemkovej knihe, z ktorého vyplynulo, že časť parcely označená ako X./35 pridelená A. Z. v rámci prídelového konania opísaného vyššie bola nanovo rozdelená geometrickým plánom, pričom jej zodpovedali PKN parcely č. X./2 až X./9.

11. Avšak tieto parcely boli podľa zápisov na stranách 4 až 6 uvedeného uznesenia prevedené – zapísané na rôzne fyzické osoby z titulu kúpy a skutočnej držby od mimopozemkovoknižných vlastníkov H. R. zo Ž. (označovaný v dobových dokumentoch na č. l. 46 administratívneho spisu ako aj H. alebo H.) a Ľ. H. z N. Z. (obdobne aj on ako Ľ. H., resp. H.). Takto bol aj vykonaný zápis do majetkovej podstaty č. X. ako aj ďalších majetkových podstát, z ktorých boli tieto novovytvorené parcely z vlastníctva uvedených H. R. a Ľ. H. odpísané.

12. Na základe tejto skutočnosti opätovne odporca skonštatoval, že k prechodu vlastníckeho práva z A. Z. na štát resp. inú právnickú osobu nedošlo, keďže bolo jednoznačne preukázané, že vlastníkmi boli H. R. A. Ľ. H.

Navyše počas celého konania zo strany navrhovateľa nebol doplnený ani jeden doklad jednoznačne preukazujúci prechod vlastníckeho práva na štát resp. inú právnickú osobu.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

13. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ na Krajský súd v Žiline včas opravný prostriedok zo 14.2.2011.

14. Krajský súd v Žiline ako súd prvého stupňa po preštudovaní správneho spisu konštatuje, že správny orgán dostatočne zistil skutkový stav veci a zákonne vo veci rozhodol. Preto napadnuté rozhodnutie potvrdil.

15. Svoj potvrdzujúci rozsudok najmä odôvodnil tým, že v konaní podľa zák. č. 229/1991 Zb. je základným predpokladom kladného rozhodnutia tá skutočnosť, že došlo k prechodu vlastníckeho práva z oprávnených osôb alebo ich právnych predchodcov na štát, resp. iné právnické osoby v rozhodnom období spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1 zák. č.

229/1991 Zb. Podľa krajského súdu preto odporca ako správny orgán správne z úradnej činnosti skúmal, či došlo k takému prechodu aj v tomto prípade.

16. Samotný navrhovateľ vo svojej reštitučnej žiadosti i v celom správnom konaní tvrdil, že k prechodu vlastníckeho práva jeho právnej predchodkyne A. Z. na štát došlo v dôsledku jeho odňatia postupom podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme. Toto však v danom prípade preukázané nebolo. Naopak, pre krajský súd bol z obsahu administratívneho spisu preukázaný prechod vlastníckeho práva z A. Z. na iné fyzické osoby, a to H. R. a L. H.

V súvislosti s uvedeným mal krajský súd preukázané, že prostredníctvom konania o reštitúcii nehnuteľností okrem iného zapísaných aj v PK protokole č. X. ako parc. č. X. pre k.ú. N. bolo uznesením Okresného súdu v Žiline z 23.11.1949 deklarované, že nadobudnutie nehnuteľností vo forme majetkového zásahu z doby neslobody smerujúceho do pôvodného vlastníctva J. a R. R. je nutné podľa § 2 zákona č. 128/1946 Sb. o neplatnosti niektorých majetkovo-právnych dojednaní z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku vzchádzajúcich za neplatné vo vzťahu k skupine prídelcov ako odporcov (vrátane A. Z.) v prebiehajúcom vtedajšom reštitučnom konaní. Až pod podmienkou zaplata sumy 470.000 Kčs solidárne vtedy konajúci súd vyslovil, že odporcovia budú oprávnení požiadať o prepis vlastníckeho práva do pozemkovej knihy (tzn. nadobudnúť vlastnícke právo intabulačným princípom). Krajský súd na základe zistených skutočností uzavrel, že v tomto konaní nemohlo dôjsť k odňatiu vlastníckeho práva právnej predchodkyne navrhovateľa zo strany štátu.

17. Ďalej z vykonaného dokazovania krajský súd zistil, že list JNV poľnohospodárskeho referátu v Ž. zo dňa 24.7.1951 ustáľuje majetok podliehajúci zákonu č. 46/1948 Zb., a to pod jeho bodom 2, že ide o majetok po nebohom J. a R. R. v tom prípade, keď súd ustálil späťvrátenie majetku in natura H. R. a spol. Na základe uvedeného mal krajský súd preukázané, že nedošlo k vydaniu rozhodnutia o výkupe v zmysle § 10 zákona č. 46/1948 Sb. o novej pozemkovej reforme.

Podľa § 10 ods. 1 zák. č. 46/1948 Sb. miestní roľnícka komise v součinnosti s místním sdružením příslušného Jednotného svazu zemědělců se pokusí v každém jednotlivém případě o dohodu s vlastníkem (§ 1, odst. 2 až 6) o tom, zda a které z jeho pozemků se vykoupí. Dohoda o tom sjednaná podléhá schválení místního národního výboru, který ji předloží okresnímu národnímu výboru k vydání výměru o výkupu a k provedení řízení podle odstavce

2. *Nedojde-li k dohode nebo neschválí-li ji místní národní výbor, předloží místní národní výbor spisy okresnímu národnímu výboru k rozhodnutí o výkupu a po případě k provedení řízení podle odstavce 2. Okresní národní výbor předloží v obou případech opis pravoplatného rozhodnutí o výkupu ministerstvu zemědělství nebo orgánu jím pověřenému.*

18. Skutkový stav tak, ako ho zistil odporca, je podľa krajského súdu v súlade s dôkazmi, ktoré boli v konaní zhromaždené a riadne vykonané. Podľa krajského súdu bolo v správnom konaní preukázané, že nedošlo k vydaniu rozhodnutia o výkupu v zmysle § 10 zákona č. 46/1948 Sb. o novej pozemkovej reforme. Založené listinné dôkazy preukazujú, že ak by došlo k vráteniu majetku po nebohom J. a R. R. *in natura* právnym nástupcom po ňom (tzn. H. R. a Ľ. H.), potom by bolo na tento majetok zavedené výkupové konanie. Teda v žiadnom prípade nemalo byť zavedené výkupové konanie k tomuto majetku v prípade, ak by vlastnícke právo zostalo pôvodným vlastníkom (odporcom v hore uvedenom reštitučnom konaní), medzi inými i pani A. Z. Aj zo zápisnice z 12.02.1951 podľa krajského súdu tento zámer vyplýva. Je v nej uvedené, že v prípade, pokiaľ súd ustáli späťvrátenie majetku *in natura* H. R. a spol., vyzve tunajší MNV predmetných vlastníkov k podaniu súpisu ich majetku v troch exemplároch na vzore A., B, z ktorého po jednom exemplári predloží JNV a KNV pôdohospodárskemu referátu na ďalšie pokračovanie.

19. Krajský súd uzavrel hore uvedené zistenia v tom duchu, že nie je teda dôvodný odvolací dôvod navrhovateľa, keď uvádzal, že k odňatiu pôvodného majetku prideleného A. Z. štátom došlo, a to spôsobom podľa § 6 ods. 1 písm. b) zák. č. 229/1991 Zb., tzn. postupom podľa zák. č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme. Postup podľa tohto zákona iba bol navrhovaný vtedajším Miestnym národným výborom a Jednotným národným výborom v Ž., a to len v tom prípade, ak dôjde súdnou cestou k ustáleniu späťvrátenia majetku *in natura* právnym nástupcom pôvodných židovských vlastníkov H. R. a Ľ. H.

20. K výkupu PK parcely č. X. teda nedošlo a vlastnícke právo predchodkyne navrhovateľa zachované nebolo, pretože z pôvodných vlastníkov, tzn. súrodencov J. a R. R. prešlo na fyzické osoby H. R. a Ľ. H. Krajský súd nepoprel, že napríklad k iným parcelám č. X., X. a X. A. Z. nadobudla vlastnícke práva, ale nie na základe ich prídely za Slovenského štátu, ale na základe kúpy od reštituentov. Naopak pri parc. č. X./35 (tzn. nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto konania) je z geometrického plánu zrejmé, že predmetná parcela bola

rozdelená na viaceré stavebné parcely, ktoré do svojho vlastníctva nadobudli rôzne fyzické osoby z vlastníctva mimopozemkovoknižných vlastníkov H. R. a Ľ. H.

Za právny titul mimopozemkovoknižného vlastníctva H. R. a Ľ. H. krajský súd uvádza uznesenie Okresného súdu Žilina č. d. Nc VII 212/47 z 23.11.1949 s jeho vložением do PK pod bežným č. X., ďalej zápisnica vlastného súdu č. 8 Nc 57/1956 z 09.11.1956 a rozhodnutie na základe zákona č. X./1951 Sb. ONV v Ž. č. Pôd. 2967/1956-Ls zo 14.03.1957.

21. Námiety navrhovateľa uvedené v opravnom prostriedku, že štát odňal bez náhrady vlastnícke právo právnej predchodkyňi navrhovateľa, sú založené podľa krajského súdu iba na prípisoch Povereníctva techniky z 26.05.1949 a 18.09.1949. Uvedené dôkazné prostriedky krajský súd označil na základe uvedených záverov ako irelevantné. Navyše samotná skutočnosť, že na parc. č. X. boli postavené fyzickými osobami (stavebníkmi) domy, nepreukazuje, že pozemky boli odkúpené týmito stavebníkmi od štátu.

22. Vo vzťahu k dôkaznej povinnosti krajský súd s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo 112/2010 zdôraznil, že účastník správneho konania má nielen právo navrhovať dôkazy ale na potvrdenie pravdivosti svojho tvrdenia má súčasne aj povinnosť dôkazy správne mu orgánu predkladať, pričom nesplnenie tejto povinnosti môže mať za následok neunesenie jeho dôkaznej povinnosti ovplyvňujúcej výsledok konania. Správny orgán zabezpečuje zisťovanie skutkových okolností z úradnej povinnosti a postupuje v súlade so správnym poriadkom, ak keď účastník správneho konania je nečinný a správne mu orgánu nenavrhuje alebo nepredkladá žiadne dôkazy a k veci samej sa žiadnym spôsobom nevyjadruje.

23. Hoci sa listina 8 Nc 57/1956 nezachovala, krajský súd vychádzal zo zápisu z PKV č. X. pre k.ú. N., časť B, poradové č. X., podľa ktorého je pravosť a hodnovernosť obsahu tejto zápisnice preukázaná.

24. Vo vzťahu k námietke navrhovateľa, že nedodržaním lehôt na vydanie rozhodnutia bolo mu zmarené jeho právo na vypočutie svedkov, krajský súd zdôraznil, že ide o hypotetickú námietku zo strany navrhovateľa, pretože tento sám nekonkretizuje, aké dôkazy, akými svedkami, resp. pre aké skutočnosti chcel dokazovanie vykonať.

III.

Odvolanie navrhovateľa/stanoviská**A.)**

25. Včas podané odvolanie z 07.10.2011 (č. 1. 72) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ založil na odvolacích dôvodoch podľa § 250s v súvislosti s § 2501 ods. 2 O.s.p. a podľa § 205 ods. 2 písm. a), b), d), e), f) O.s.p. v súvislosti s ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p.

26. Podľa názoru navrhovateľa krajský súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a na ich základe dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec posúdil nesprávne, nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a dospel tak k nesprávnym právnym záverom, pričom aj odobril nedostatočne zistený skutkový stav správnym orgánom, čo sa prejavilo v potvrdení napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

27. Ďalej navrhovateľ poukázal na to, že krajský súd odvíja správnosť rozhodnutia správneho orgánu od uznesenia Okresného súdu v Žiline, sp. zn. Nc VII 212/47 zo dňa 23.11.1949, avšak konajúci súd nevyhodnotil to, že by nehnuteľnosti patriace jeho matke A. Z. prešli na právnych nástupcov pôvodných vlastníkov H. R. a L. H. Navyše navrhovateľ už skôr upozornil aj na to, že nie je zrejmé, či uvedené rozhodnutie vôbec nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, a z toho všetkého mu vyplýva, že vlastníctvo A. Z. k prideleným nehnuteľnostiam zostalo zachované.

28. Ďalej navrhovateľ poukázal na aj ust. § 10 ods. 3 zák. 46/1948 Zb., ktoré umožňovalo, aby štát, aj bez vykonania zápisu – poznámky o výkupe v pozemkovej knihe, priamo nadobudol vlastnícke právo k vykúpenej pôde. Navyše za účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (1.1.1951 - 31.3.1964) zápisy v pozemkovej knihe mali už len evidenčný charakter. Neskôr sa táto pôda pridelovala na výstavbu rodinných domčekov jednotlivým stavebníkom, nakoľko sa rozširoval intravilán obce Nededza, čo je podľa navrhovateľa nielen všeobecne známe. ale správne orgánu to bolo známe aj z jeho úradnej činnosti.

29. Rovnako navrhovateľ poukázal na Územné rozhodnutie o umiestnení stavby rodinného domku ONV Ž., č. Výst-3.501/1965-H.. zo dňa 14.02.1966, z ktorého vyplýva, že MNV v Nededzi odovzdalo stavebníkovi pozemok v zákonom prípustnej výmere za účelom výstavby rodinného domu. konkrétne išlo X./23 – teda pôvodný židovský majetok.

30. Podľa navrhovateľa, ak mal krajský súd preukázané, že došlo k prechodu vlastníckeho práva z A. Z. na iné fyzické osoby – H. R. a Ľ. H., potom len za predpokladu, že právni nástupcovia po býv. židovských vlastníkoch, teda H. R. a Ľ. H., nadobudnú späť vlastníctvo k daným pozemkom, majú títo podliehať výkupu podľa zák. č. 46/1948 Sb. Ak by potom bola úvaha krajského súdu správna, tak by podľa navrhovateľa malo dôjsť k výkupovému konaniu voči H. R. a Ľ. H. A. mala im byť zaplatená výkupová cena, čo však nezodpovedá realite.

31. Ďalej navrhovateľ poukázal na tú skutočnosť, že krajský súd svoje rozhodnutie, napriek tomu, že zápisnica vlastného súdu č. 8 Nc 57/1956 zo dňa 09.11.1956 a rozhodnutie ONV v Žiline č. Pôd. 2967/1956-Ls zo 14.03.1957 sa v spise nenachádzajú a celý spis č. 8 Nc 57/1956 v archívoch chýba, tak pri svojom rozhodovaní z nich vychádzal, hoci ich obsah bol krajskému súdu a rovnako aj správne mu orgánu neznámy.

32. Navrhovateľ nesúhlasil, že by si svoju povinnosť a súčasné právo – predkladať dôkazy, riadne nesplnil. Navyše zdôraznil, že nie je možné od neho žiadať, aby predkladal doklady o úkonoch štátu, keď týmito materiálmi disponoval iba štát a ako vyšlo najavo, mnohé z nich sa stratili aj z jeho archívov.

Ak by ho odporca včas upozornil, že sa nestotožňuje s jeho reštitučnou žiadosťou, resp. že má núdzu o listinné dôkazy, navrhovateľ vyslovil, že by označil ešte pred 19-timi rokmi osoby známe pomerov, či osoby priamo činné v predmetnej veci a trval by na ich výsluchu.

33. Ďalej navrhovateľ poukázal na to, že odporca sa vôbec nezaoberal a krajský súd len okrajovo, s možnosťou odňatia pôdy bez právneho dôvodu podľa ust. § 6 ods. 1 písm. p) resp. z iného právneho titulu. Podľa navrhovateľa sa uvedené javilo ako nevyhnutné najmä po tom, čo archívy nedisponovali spismi vlastného súdu z konania č. 8 Nc 57/1956, v súvislosti s ktorým bol vykonaný zápis pozemkovej knihy.

34. Záverom navrhovateľ s poukazom na ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20, ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky navrhol zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že zruší napadnuté rozhodnutie odporcu a vec vráti správne mu orgánu na ďalšie konanie so súčasným uložením povinnosti nahradiť navrhovateľovi trovy konania.

B)

35. Z vyjadrenia odporcu zo dňa 24.10.2011 (č. 1. 36) vyplýva, že nesúhlasí s podaným odvolaním.

36. Nakoľko sa plne stotožňuje s napadnutým rozsudkom, záverom odporca požiadal odvolací súd, aby rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.**Právne názory odvolacieho súdu**

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (hoci preverovanie zákonnosti rozhodnutia o spore vychádzajúce z občianskoprávných vzťahov vyžaduje konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. v odvolacom konaní senát nepovažoval za potrebný) a po jeho verejnom vykonaní a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že podanie odvolania nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vydaný v súlade so zákonom, a preto ho podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. ako vecne správny vo výroku z nasledovných dôvodov potvrdil.

38. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených konajúcim správnym orgánom. Na druhej strane podstatou odvolania ako aj podaného opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporcu, je právna otázka, či neúplnosť listín v katastrálnej (pozemkovoknižnej) evidencii nasvedčuje tvrdenému vlastníckemu právu predchodcu navrhovateľa, resp. či bolo právne irelevantné pri postupe podľa zák. č. 46/1948 Sb., kto je

vedený ako vlastník dotknutých nehnuteľností. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

39. V súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

40. Najvyšší súd na prvom mieste v súvislosti s argumentáciou navrhovateľa musí zdôrazniť, že základný cieľ zákonodarcu, ktorým sa spravoval pri prijatí zák. č. 229/1991 Zb. s mimoriadnym dopadom na právnu istotu jednotlivcov pri výkone vlastníckeho práva, je načrtnutý v jeho preambule nasledovnými slovami:

„Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v snahe

- *zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989,*
- *dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a*
- *upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia*

uznieslo sa na tomto zákone“.

41. Z uvedeného ustanovenia preto vyplýva, že úprava vlastníckych vzťahov a prinavrátanie vlastníctva, ktoré bolo v rozhodnom období narušené, oprávneným osobám je hlavnou myšlienkou prijatého zákona. Preto podľa režimu tohto zákona nemohol postupovať, resp. sa dovolávať nápravy krivdy nikto vrátane dedičov, koho vlastnícke právo v zákone pomenovanými majetkovými krivdami nebolo platne dotknuté.

42. Je nepochybné, že navrhovateľ prostredníctvom podaného odvolania brojí najmä proti právnym názorom odporcu, že právna predchodkyňa navrhovateľa ako jeho matka nebola vlastníčkou dotknutých nehnuteľností. Pri uvedenej veci sa pritom rieši otázka nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam historicky vedeným v období konca 40. rokov a začiatku 50. rokov minulého storočia ako časť PK parcely č. X., roľa o výmere 11.688 m² zapísaná v majetkovej podstate č. X..

43. Z vtedajších právnych prameňov je nepochybné, že vlastnícke právo, tzn. jeho nadobudnutie alebo zmena bolo do roku 1950 v historických právnych režimoch predchodcov Slovenskej republiky upravované intabulačným princípom (m.m. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžr 142/2011 zo 14.08.2012). Najmä prostredníctvom ustanovenia § 42 zákona č. zákona č. 177/1927 Sb. o pozemkovom katastru a jeho vedení (Katastrální zákon) Najvyššiemu súdu vyplýva záver, že v období po druhej svetovej vojne bol kladený dôraz cez intabulačný princíp na formálnu publicitu pozemkového katastra, a to v rozsahu všetkých jeho zložiek, tzn. aj popisných (technických) údajov zachytených v geometrických plánoch. Za účelom ich včasnej a riadnej aktualizácie bol nielen knihovný súd ale aj príslušný katastrálny úrad zememeračský povinný udržiavať vzájomný súlad údajov zapisovaných do pozemkového katastra ako aj do jednotlivých evidenčných kníh (zemské dosky, knihy pozemkové, knihy železničné, banské a oficiálny súpis pamiatok).

44. Na podporu hore uvedeného (bod č. 43) je možné napríklad prezentovať názory uvedené v pomerne staršej odbornej literatúre (Doc. Dr. Fajnor, V. a Dr. Zátarecký, A.: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, 3. vydanie pôvodného diela, Heuréka, Šamorín, 1998, s. 128 a 132), kde sa zdôrazňuje [Najvyšší súd sa pri citácii pridržiava aj archaického vyjadrenia myšlienky]: „1. *Vlastníkom nehnuteľnosti,*

do pozemkovej knihy zapísanej, zpravidla môže byť len ten, kto je v pozemkovej knihe ako vlastník vpísaný.

Jestli si kúpim nehnuteľnosť od dosavadného vlastníka A., aj vyplatím cenu nehnuteľnosti a on ma aj uvedie v jej držbu, avšak nedám sa vpísať do pozemkovej knihy: vlastníkom nehnuteľnosti ešte vždy nie som ja, ale A. “

Preto musel Najvyšší súd argumentáciu navrhovateľa, že za účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (tzn. 01.01.1951 -31.03.1964) zápisy v pozemkovej knihe mali už len evidenčný charakter.

45. Hoci v období od roku 1951 až do účinnosti zákona č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam bolo upustené od hore uvedeného princípu konštitutívnych účinkov zápisov vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, tak prostredníctvom ustanovenia § 16 ods. 1 citovaného zákona č. 265/1992 Zb. bol tento princíp aj pre zápisy právnych vzťahov, ktoré boli v evidencii nehnuteľností vykonané podľa doterajších predpisov, opätovne oživený, a preto aj na historické údaje zapísané v katastrálnom operáte pre k.ú. N. je nutné nazerať ako na hodnoverné (tzn. že sa nevyklúčujú ich právotvorné účinky), pokiaľ sa nepreukáže opak.

46. Odporca spolu s krajským súdom ale poukázali na to (bod č. 7), že v roku 1947 reštitučné konanie iniciované zo strany potomkov po pôvodných vlastníkoch J. R. a spol. bolo ukončené 23.11.1949 vydaním uznesenia sp. zn. Nc VII 212/47 Okresného súdu v Žiline, ktorým vtedy konajúci súd reštitučnému nároku podľa zákona č. 128/1946 Zb. vyhovel.

Podľa § 1 zákona č. 128/1946 Sb. jakékoliv majetkové převody a jakákoliv majetkově-právní jednání, at' se týkají majetku movitého či nemovitého, veřejného či soukromého, jsou neplatné, pokud k nim došlo po 29. září 1938 pod tlakem okupace nebo politické persekuce, ledaže ten, na koho majetek přešel nebo kdo uzavřel jiné majetkově-právní jednání, je osoba státně spolehlivá a bude prokázáno, že k majetkovému převodu nebo k jinému majetkově-právnímu jednání došlo za přiměřenou úplatu buď z podnětu původního vlastníka (oprávněného) nebo v převážném jeho zájmu.

Podľa § 2 zákona č. 128/1946 Sb. stejné nároky jako z majetkových převodů neplatných podle § 1 vcházejí z majetkových přechodů provedených po 29. září 1938 právním předpisem neplatným (§ 15) nebo jakýmkoliv způsobem, zejména úředním výrokem, na základě takového předpisu anebo jinak výrokem soudním nebo úředním, který bude jako výrok z doby

nesvobody zrušen nebo změněn. To platí přiměřeně o jiných zásazích do majetku, provedených takovými neplatnými předpisy nebo na jejich základě anebo takovými soudními nebo úředními výroky.

47. Krajský súd uvedené súdne rozhodnutie Okresného súdu v Žiline vysvetľuje v tom duchu, že síce okresný súd dotknuté pozemky (vrátane parc. č. X.) ponechal v majetkovej dispozícii prídelcov (tzn. aj A. Z.), avšak zaviazal ich aj právnu predchodkyňu navrhovateľa na zaplatenie určitej sumy. Tento postup korešponduje s duchom hore uvedených ustanovení, ktoré akékoľvek majetkové prevody a akákoľvek majetkovo-právne ujednanie, či sa týkajú majetku hnutel'ného alebo nehnuteľností, verejného či súkromného, sú zo zákona neplatné, ak k nim došlo po 29. septembri 1938 pod tlakom okupácie alebo politickej perzekúcie.

48. Ďalej z uvedeného sa potom ako veľmi pravdepodobný zámysel vtedy konajúceho okresného súdu javí, že umožnil prídelcom, aby zaplatením stanovenej sumy 470.000,- Kčs konvalidovali krivdu pri prevode uvedených pozemkov z obdobia neslobody a na základe uvedeného mohli byť zapísaní do evidencie nehnuteľností ako ich vlastníci. Táto skutočnosť, tzn. skutočné zaplatenie sumy sa však nepreukázalo, resp. zápisy v pozemkových knihách toto nedosvedčujú, a preto správne odporca spolu s krajským súdom v zmysle jeho predchádzajúceho právneho pokynu (bod č. 3 – v novom dokazovaní bude nutné sa zamerať na ustálenie predmetu samotného reštitučného nároku) ustálil, že vlastnícke právo A. Z. k uvedenej parc. č. X. nebolo v tomto konaní potvrdené.

49. Vzhľadom na hore uvedené závery o hodnovernosti pôvodných zápisov (body č. 43 a 44) je potom celkom irelevantné, že sa listina č. 8 Nc 57/1956 nezachovala. Odporca a následne krajský súd správne vychádzal zo zápisu z PKV č. X. pre k.ú. N., časť B, poradové č. X. ako z hodnoverného údaju, z ktorého vyplýva, že o reštitučných nárokoch právnych nástupcov pôvodných vlastníkov bolo rozhodnuté s konečnou platnosťou v konaní pred Ľudovým súdom v Žiline, a uvedený zápis v pozemkovej knihe iba pravosť a hodnovernosť obsahu tejto zápisnice preukázal.

50. Rovnako je nepochybné, že správny orgán v reštitučnom konaní musel bez ohľadu na tvrdenie navrhovateľa zisťovať, komu svedčilo vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam. Iba takýto postup odporcu mohol v konečnom dôsledku potvrdiť oprávnenosť nároku navrhovateľa. Podľa Najvyššieho súdu preto nie je správny záver

uvedený na str. 4 ods. 2 (č. 1. 75) odvolania žalobcu, že „*Ak bolo zámerom štátu postupovať podľa zák. č. 46/1948 Sb., bolo právne irelevantné, kto je vedený ako vlastník dotknutých nehnuteľností.*“

51. Ďalej navrhovateľ v svojom odvolaní s poukazom na ust. § 10 ods. 3 zák. 46/1948 Zb. tvrdil, že uvedené ustanovenie umožňovalo, aby štát, aj bez vykonania poznámky o výkupe v pozemkovej knihe, priamo nadobudol vlastnícke právo k vykúpenej pôde. Takéto tvrdenie je podľa Najvyššieho súdu irelevantné, lebo z predchádzajúceho krajskému súdu vyplynulo, že aj keby štát takto nadobudol uvedené nehnuteľnosti do svojho vlastníctva, tak A. Z. vlastnícke právo nesvedčilo.

Pokiaľ v súvislosti s uvedeným navrhovateľ tvrdil, že neskôr sa táto pôda pridelovala na výstavbu rodinných domčekov jednotlivým stavebníkom, nakoľko sa rozširoval intravilán obce Nededza, čo označil nielen za všeobecne známu notorietu, ale správne orgánu to malo byť známe aj z jeho úradnej činnosti, potom mal ním vyslovené tvrdenie povinnosť aj preukázať, čo sa však nestalo.

52. Tiež námietku navrhovateľa opierajúcu sa o Územné rozhodnutie o umiestnení stavby rodinného domku ONV Ž., č. Výst-3.501/1965-H.. zo dňa 14.02.1966, z ktorého vyplýva, že MNV v Nededzi odovzdalo stavebníkovi pozemok v zákonom prípustnej výmere za účelom výstavby rodinného domu, musel Najvyšší súd odmietnuť ako nedôvodnú. Samotný navrhovateľ z uvedeného rozhodnutia vety citoval, ktoré mu nedávajú za pravdu: „*Vymedzený pozemok požiadanie k príprave výstavby odovzdá zástupca MNV v Nededzi osobne na základe tohto rozhodnutia. Rozhodnutie Vás po prebratí pozemku od MNV oprávňuje robiť na pozemku všetky prípravné práce na výstavbu ...*“. Preto musí Najvyšší súd konštatovať, že je irelevantné a samo o sebe nepreukazuje nárok tvrdený navrhovateľom.

53. Navrhovateľ ďalej nesúhlasil, že by si svoju povinnosť a súčasné právo – predkladať dôkazy, riadne nesplnil. Navyše zdôraznil, že nie je možné od neho žiadať, aby predkladal doklady o úkonoch štátu, keď týmito materiálmi disponoval iba štát a ako vyšlo najavo, mnohé z nich sa stratili aj z jeho archívov. Avšak Najvyšší súd v súvislosti s touto námietkou poukazuje na to, že ak sa navrhovateľ rozhodne podať žiadosť, potom musí v súlade so zásadou aktívnej súčinnosti v zmysle § 4 ods. 1 Správneho poriadku ako aj § 34 ods. 3

navrhovať, resp. disponovať takými dôkazmi, ktoré u neho potvrdzujú jeho nárok. V opačnom prípade musí očakávať, že jeho návrhu nebude vyhovené, čo sa aj v prejednávanej veci stalo

54. Vo vzťahu k námietke, že odporca sa vôbec nezaoberal a krajský súd len okrajovo, s možnosťou odňatia pôdy bez právneho dôvodu podľa ust. § 6 ods. 1 písm. p) resp. z iného právneho titulu, pričom navrhovateľ uvedené zdôraznil, ako nevyhnutné najmä po tom, čo archívy nedisponovali spismi vlastného súdu z konania č. 8 Nc 57/1956, v súvislosti s ktorým bol vykonaný zápis v pozemkovej knihe. Najvyšší súd uvádza, že v zmysle § 6 a § 9 ods. 1 a 4 v spojení s § 19 ods. 2 Správneho poriadku podporne § 1 Správneho poriadku musí navrhovateľ v podaní, ktorým sa začína správne konanie najmä uviesť, akej veci sa týka a čo sa navrhuje vrátane preukázania, kedy a akým právnym titulom prešli pozemky na štát alebo právnickú osobu spolu s priloženými alebo navrhnutými dôkaznými prostriedkami. Nakoniec takúto požiadavku vyslovil aj krajský súd v svojom predchádzajúcom zrušovacom rozsudku zo dňa 17.08.2008, č. k. 22Sp/38/2007, kedy záväzne nariadil odporcovi ustáliť, ktoré konkrétne nehnuteľnosti dostala A. Z. ako prídel.

Nakoľko navrhovateľ na základe výzvy zo 04.03.1992 (príloha č. 5 administratívneho spisu) a s ním spojeného rozhodnutia o prerušení konania (príloha č. 10 administratívneho spisu) sa na vytýčenom pojednávaní dňa 19.07.2007 (príloha č. 15 administratívneho spisu) po vykonanom poučení vyjadril, že *„Podanému vysvetleniu som plne porozumel, nežiadam o zabezpečenie ďalších dokladov a k pripravovanému rozhodnutiu nemám námietky“*, vyhodnocuje Najvyšší súd uvedenú námietku ako irelevantnú.

V.

55. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporcu má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich konaniach o tom, že navrhovateľka nespĺňa zákonné podmienky pre prinavrátenie vlastníctva. Počas konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo

potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie,¹⁾ pre ktoré je potrebné konanie prerušiť.

56. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľa ako aj argumentácie odporkyne, a tiež s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 1Sžr 142/2011, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

57. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

58. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania. Prečo tak konal je odôvodnené vyššie (bod č. 37), lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 25. septembra 2012

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec PhD., v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová
